

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора Василюка Сергія Михайловича на дисертаційну роботу Кругляка Євгенія Костянтиновича на тему «Особливості виконання симультанних лапароскопічних втручань у плановій абдомінальній хірургії», подану до захисту у разову спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.228 Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, створена на підставі рішення вченої ради Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика протокол № 5 від 14.05.2025 року для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань – 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 222 – «Медицина»

Ступінь актуальності обраної теми. Нині відомо, що комбіновані лапароскопічні втручання для синхронних захворювань демонструють технічну можливість і безпечність при обмеженому післяопераційному ризику та прийнятній тривалості операцій. При такому підході пацієнти отримують одну стаціонарну госпіталізацію замість декількох, менше ризиків, пов'язаних з повторними анестезіями та економію ресурсів і часу для пацієнтів й установ.

Прогрес у використанні мінімально інвазивних методів підштовхнув до економічних оцінок, де одноетапні комбіновані лапароскопічні втручання виявилися економічно вигіднішими: менша кількість госпіталізацій, менше витрат на повторну анестезію, зниження ускладнень – усе це скорочує загальні витрати на лікування.

Тема, обраної дисертаційної роботи є актуальною через ряд важливих моментів. По-перше, висока частота поєднаних хірургічних патологій вимагає оптимізації хірургічних підходів. По-друге, симультанні лапароскопічні втручання забезпечують клінічну ефективність без підвищення ризиків. Крім цього, є очевидна економічна доцільність для

установ, а комфорт пацієнта зростає при скороченні кількості інтервенцій. Однак, нині існує потреба в детальному технічному алгоритмі, організації та стандартизації цих процедур. Ця тема є важливою як для клінічної практики, так і для наукових досліджень у галузі мінімально інвазивної хірургії.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій.

Дисертація є компонентом комплексної планової ініціативно-пошукової науково-дослідної роботи, що виконується на кафедрі хірургії та судинної хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика. (термін виконання: 2022-2027 рр., № державної реєстрації: 0122U2000963). Дисертант є співвиконавцем даної науково-дослідної роботи. За результатами виконання дослідження опубліковано 8 наукових праць, серед яких три статті у фахових наукових виданнях, одна стаття — у зарубіжному виданні, що індексується в наукометричних базах Scopus та Web of Science, три публікації у збірниках матеріалів конгресів і конференцій, а також отримано одне авторське свідоцтво на твір.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. В дисертаційній роботі здобувач застосував комплексний підхід, який включає сучасні лабораторні та інструментальні методи обстеження. У дисертаційній роботі був проведений аналіз доцільності та безпечності виконання симультанних лапароскопічних втручань, досліджено переваги та ризики симультанної хірургії. Здобувач оцінив вплив симультанних та ізольованих хірургічних втручань на рівень втоми операційної бригади і вказав, що ротація хірургічної команди, відповідно до етапів операції, забезпечує нижчий рівень втоми та покращує ефективність роботи хірургів. На підставі отриманих результатів, здобувачем удосконалено методику виконання симультанних лапароскопічних операцій, що дозволило оптимізувати техніку оперативного втручання, скоротити її тривалість. Вперше проведено оцінку ефективності застосування протоколу

хірургії швидкого відновлення (ERAS) при симультанних лапароскопічних втручаннях у пацієнтів із поєднаною патологією черевної порожнини та малого тазу.

Опубліковані автором наукові праці в повному обсязі відображають зміст дисертаційної роботи. Результати клінічних досліджень та основні положення дисертаційної роботи оприлюднені на наукових форумах.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Зміст дисертаційного дослідження та опублікованих наукових праць дає підстави стверджувати, що завдання, результати й висновки поданої до розгляду роботи цілком обґрунтовані. Клінічні, лабораторні, інструментальні, статистичні методики обрані відповідно до логіки дослідження, є сучасними й методологічно обґрунтованими. Етапи дослідження виконані відповідно до загальної ідеї роботи і є послідовними. Здобувачем розроблені заходи для підвищення безпеки, обґрунтованості та ефективності одноетапних симультанних лапароскопічних операцій в плановій абдомінальній хірургії, а також зниження рівня фізичного та психоемоційного навантаження на хірургів. У ході проведеного наукового дослідження здобувачем був проведений ретельний аналіз клінічного матеріалу, здійснено повний обсяг необхідних діагностичних і лікувальних заходів, та напрацьовано лікувальну тактику для пацієнтів із поєднаною хірургічною патологією органів черевної порожнини та заочеревинного простору.

Здобувачем задеклароване дотримання біоетичних принципів, прав пацієнта, що засвідчено відповідними документами комісії з біоетики. Здобувач провів статистичну обробку матеріалу на сучасному рівні з використанням параметричної та непараметричної статистики.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Дисертація викладена літературною українською мовою, оформлена відповідно до вимог

нормативних документів, добре ілюстрована. Виконане дослідження беззаперечно є закінченою науковою роботою, в якій дисертант успішно виконав намічений план роботи. Використані у роботі методи збору, накопичення та аналізу наукової інформації і фактичного матеріалу відповідні для досягнення мети та завдань дослідження. Вони є сучасними та адекватними поставленим завданням. Матеріали дослідження достатні для одержання достовірних результатів. Висновки достатньо обґрунтовані й відповідають одержаним результатам і завданням роботи. Робота має достатній методологічний та науково-теоретичний рівень виконання.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. У своєму дисертаційному дослідженні здобувач провів аналіз наукових, теоретичних та експериментальних даних щодо ефективності одноетапних симультанних лапароскопічних операцій в плановій абдомінальній хірургії. За підсумками проведених досліджень було розроблено й впроваджено в практику закладів охорони здоров'я відповідні клінічні рекомендації (2023 р.). Результати дисертаційної роботи впроваджені у повсякденну діяльність клінічних лікувальних закладів, які є базами кафедри хірургії №1 (хірургії та судинної хірургії) Національного університету охорони здоров'я імені П.Л. Шупика.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Схема побудови дисертаційної роботи є стандартною. Обсяг дисертаційної роботи – 170 сторінок, ілюстрована 20 таблицями, 22 діаграмами та 28 малюнками та світлинами. Вступ містить в собі визначення завдання, складається зі стандартних підрозділів. Здобувач обґрунтовує актуальність теми роботи, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, вказує мету та завдання, предмет та об'єкт дослідження, описує наукову новизну і практичну значущість роботи.

В огляді літератури поданий аналіз сучасного стану проблеми. Зауважена неузгодженість між алгоритмами вибору оптимальних підходів до

хірургічного лікування. Вказано, що нині є потреба у вдосконаленні технічних аспектів виконання симультанних хірургічних втручань з метою підвищення їх ефективності та безпечності. Недостатньо вивчені аспекти попередження зростання фізичної та психоемоційної втоми хірургічної бригади, асоційованої зі збільшенням об'єму хірургічного втручання. Розвиток наукових досліджень у зазначених напрямках сприятиме підвищенню ефективності хірургічного лікування пацієнтів із поєднаною патологією органів черевної порожнини та малого тазу. Здобувач продемонстрував добре знання проблеми.

В розділі «Матеріали та методи дослідження» викладений дизайн і методики клінічного дослідження, біохімічні та інструментальні методи оцінки результатів. В розділі наведена загальна характеристика пацієнтів, включених в дослідження, викладені способи оцінки ефективності запропонованих модифікацій схеми лікування та їх впливу на якість життя, а також методи статистичного аналізу отриманих даних. Використані методи дослідження відрізняються високою специфічністю, інформативністю та чутливістю.

Третій розділ представлений результатами порівняльного аналізу технічних і ергономічних особливостей виконання ізольованих та симультанних лапароскопічних втручань. Здобувач ретельно проаналізував техніки позиціонування пацієнта, хірургічної бригади, алгоритми розміщення портів, в залежності від типу хірургічного втручання. Отримані результати можуть бути основою для напрацювання стандартизованих протоколів симультанної хірургії з урахуванням анатомо-функціональних та організаційних факторів.

Четвертий розділ демонструє порівняльний аналіз результатів хірургічного лікування пацієнтів після ізольованих та симультанних лапароскопічних втручань, з акцентом на оцінці впливу обсягу операції на клінічні показники пацієнтів та функціональний стан хірургічної бригади.

Здобувач вказує, що симультанні втручання, попри статистично достовірне збільшення тривалості операцій та обсягів хірургічного втручання, не супроводжуються зростанням рівня післяопераційних ускладнень або тривалості госпіталізації. Поряд з цим, необхідно враховувати підвищення рівня фізичного та психоемоційного навантаження на хірургів, яке можна усунути поетапною взаємозаміною хірургів у ході симультанних втручань.

У розділі «Аналіз та узагальнення отриманих результатів дослідження» проведено аналіз отриманих результатів досліджень, узагальнено результати виконаних лабораторних, інструментальних та статистичних методів досліджень. Розділ насичений обговоренням отриманих даних, порівнянням їх із результатами відповідних досліджень та даними літератури. В розділі наведені найбільш суттєві дані, що стосуються актуальності обраної теми, матеріалів та методів дослідження, відомостей особистих досліджень, що дозволяє зробити адекватний висновок щодо всієї роботи в цілому. Основні положення дисертаційної роботи чітко обґрунтовані, висновки засновані на результатах проведеного наукового дослідження, відповідають поставленим завданням.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Результати дисертаційної роботи Кругляка Євгенія Костянтиновича на тему «Особливості виконання симультанних лапароскопічних втручань у плановій абдомінальній хірургії» доцільно використовувати у лікувальній роботі загальнопрофільних хірургічних стаціонарах та спеціалізованих центрах, а також у навчальному процесі закладів післядипломної медичної освіти і вищих медичних навчальних закладів.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Принципових зауважень до дисертаційної роботи немає, однак, до незначних недоліків можна віднести наступне: стилістичні та окремі граматичні неточності, а також, помірне перенасичення табличним

матеріалом п'ятого розділу.

Також, з метою уточнення окремих положень дослідження виникли наступні запитання:

1. Чи можете Ви прокоментувати, чому, попри довшу тривалість операцій у II та III групах, показники ускладнень, тривалості перебування та готовності до виписки не відрізнялися статистично?

2. Ваша робота виявила найбільший рівень фізичного та психологічного навантаження у ведучого хірурга II групи. Чи, на Вашу думку, ці навантаження впливають на якість виконання втручання, і як це можна профілакувати в умовах клініки?

3. Чи враховували Ви у своєму дослідженні сезонні або денні коливання (час дня, день тижня), які могли б вплинути на ступінь втоми хірургів?

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності. Під час виконання дисертаційної роботи Кругляк Євгеній Костянтинович дотримувався принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фальсифікації.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Кругляка Євгенія Костянтиновича на тему «Особливості виконання симультанних лапароскопічних втручань у плановій абдомінальній хірургії» виконана у Національному університеті охорони здоров'я імені П.Л. Шупика під керівництвом доктора медичних наук, професора Саволюка Сергія Івановича, є кваліфікаційним завершеним науковим дослідженням. За актуальністю, науковою новизною, обсягом і методологічним підходом до проведення досліджень, практичною і теоретичною значущістю отриманих результатів робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, Постанови КМУ від 19.05.2023 р.

№ 502 щодо здобуття ступеня доктора філософії та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р., які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент
завідувач кафедри абдомінальної
та невідкладної хірургії Івано-Франківського
національного медичного університету,
д.мед.н., професор

Сергій ВАСИЛЮК

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ		
ЗАСТУПНИК РЕКТОРА (НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КАДРІВ)		
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ		
«13»	с.р.	2025
Підпис _____		
Прізвище <u>Васильюк С.С.</u>		

